

USTAWA

z dnia 27 czerwca 1997 r.

o zmianie ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz o zmianie innych ustaw.

Art. 1. W ustawie z dnia 1 grudnia 1994 r. o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych (Dz. U. z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 138, poz. 681) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w ust. 2 po wyrazach „stałego pobytu” dodaje się wyrazy „lub status uchodźcy, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej”;

2) w art. 2:

a) ust. 1—3 otrzymują brzmienie:

„1. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, nie przekracza kwoty odpowiadającej 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów emerytalnych za ten sam rok kalendarzowy, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na okres dwunastomiesięczny — od dnia 1 czerwca do dnia 31 maja następnego roku kalendarzowego — zwany dalej okresem za-

siłkowym. W razie zgłoszenia wniosku w trakcie okresu zasiłkowego, prawo do zasiłku rodzinnego ustala się od miesiąca, w którym powstało prawo, do końca okresu zasiłkowego, z zastrzeżeniem art. 28.

3. W przypadku utraty stałego źródła dochodu przed terminem ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego, przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie oblicza się z wyłączeniem utraconego źródła dochodu.”,

b) po ust. 5 dodaje się ust. 6 i 7 w brzmieniu:

„6. Na użytek ustawy przyjmuje się, że miesięczny dochód z 2 ha przeliczeniowych jest równy kwocie odpowiadającej 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1.

7. Dochody rodzin utrzymujących się z gospodarstwa rolnego oraz innych pozarolniczych źródeł sumuje się.”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego uwzględnia się dochody członków rodziny: uprawnionego, jego małżonka

i dzieci, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

2. Za dochody, o których mowa w ust. 1, uważa się:

- 1) dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, z wyłączeniem kwot świadczonych alimentów ustalonych wyrokiem lub ugodą sądową,
- 2) renty inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, renty kombatanckie i renty osób represjonowanych oraz członków ich rodzin — przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- 3) dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne przysługujące osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub ZSRR, dodatek do emerytur i rent przyznany żołnierzom-górnikom na podstawie przepisów o dodatku i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnionym w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach wydobywania rud uranu, dochody z tytułu emerytur i rent otrzymywanych przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939—1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewybuchów i niewybuchów,
- 4) ryczałt energetyczny przysługujący kombatancom i innym osobom uprawnionym,
- 5) otrzymywane z zagranicy: renty z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia przyznane ofiarom wojny oraz członkom ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobytem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939—1945,
- 6) zasiłki wychowawcze,
- 7) rentę socjalną, stały zasiłek, stały zasiłek wyrównawczy i gwarantowany zasiłek okresowy,
- 8) zasiłki chorobowe wypłacane na podstawie odrębnych przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz ubezpieczeniu członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych, spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin,
- 9) dochody pochodzące z międzynarodowych instytucji finansowych lub ze środków przyznanych przez rządy

obcych państw na podstawie umów zawartych z tymi instytucjami lub państwami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe oraz odsetki od tych dochodów lub środków lokowanych na bankowych rachunkach terminowych,

- 10) część dochodów osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a przebywających czasowo za granicą i uzyskujących dochody ze stosunku pracy lub stypendiów — w wysokości odpowiadającej równowartości diet określonych w odrębnych przepisach obowiązujących w przedsiębiorstwach państwowych w sprawie pokrywania kosztów podróży służbowych poza granicami kraju — obliczonych za okres, w którym była wykonywana praca lub było otrzymywane stypendium,
 - 11) część dochodów osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą i uzyskujących tam dochody z innych tytułów niż stosunek pracy lub stypendium — w wysokości odpowiadającej równowartości diet, określonych w odrębnych ustawach lub przepisach wydanych przez właściwego ministra w sprawie diet i innych należności z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, obliczonych za okres, w którym osoby te uzyskiwały dochód,
 - 12) należności pieniężne wypłacane żołnierzom i pracownikom skierowanym do polskich kontyngentów w misjach międzynarodowych,
 - 13) przychody ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej,
 - 14) wynagrodzenie otrzymywane przez członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu użytkowania przez spółdzielnię wniesionych wkładów gruntowych,
 - 15) alimenty otrzymywane na rzecz dzieci na podstawie wyroku lub ugody sądowej,
 - 16) stypendia.
3. Dochody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej i współpracy przy prowadzeniu tej działalności przyjmuje się w wysokości nie niższej, niż zadeklarowane przez osoby osiągające te docho-

dy kwoty stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli z tytułu tej działalności lub współpracy nie istnieje obowiązek ubezpieczenia społecznego — kwoty nie niższe od najniższej podstawy wymiaru składek obowiązujących osoby ubezpieczone.

4. Przeciętny miesięczny dochód rodziny ustala się dzieląc łączną kwotę dochodów uzyskanych przez członków rodziny, o których mowa w ust. 1, w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy przez liczbę dwanaście.”;

4) w art. 4:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przez osobę samotnie wychowującą dziecko rozumie się osobę stanu wolnego: pannę, kawalera, rozwiedzioną, rozwiedzonego, wdowę lub wdowca.”,

b) w ust. 4 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) małżonka oraz dzieci, o których mowa w ust. 3, nie zamieszkujących wspólnie z uprawnionym, na których ustala się prawo do zasiłku rodzinnego.”;

5) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. W przypadku zwiększenia się liczby członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, na wniosek uprawnionego, przeciętny miesięczny dochód przypadający na jedną osobę w rodzinie ustala się ponownie. Prawo do zasiłku ustala się od miesiąca, w którym powstało prawo, do końca okresu zasiłkowego, z zastrzeżeniem art. 28.

2. W przypadku zmniejszenia się liczby członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, przeciętny miesięczny dochód przypadający na jedną osobę w rodzinie ustala się ponownie. Prawo do zasiłku ustala się od miesiąca następującego po miesiącu, w którym wystąpiła ta okoliczność.

3. O zmniejszeniu się liczby członków rodziny uprawniony powinien niezwłocznie powiadomić organ wypłacający zasiłek.”;

6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. W razie utraty źródła dochodu, o którym mowa w art. 3 ust. 2, przez uprawnionego lub członka jego rodziny, pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym, prawo do zasiłku, na wniosek uprawnionego, ustala się ponownie na podstawie przeciętnego miesięcznego

dochodu przypadającego na osobę w rodzinie, z wyłączeniem utraconego źródła dochodu. Prawo do zasiłku ustala się od miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata źródła dochodu, z zastrzeżeniem art. 28. Przepisy art. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

2. W razie uzyskania nowego źródła dochodu, o którym mowa w art. 3 ust. 2, przez uprawnionego lub członka jego rodziny, pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym, prawo do zasiłku rodzinnego ustala się ponownie od miesiąca następującego po upływie pełnego miesiąca kalendarzowego od uzyskania dochodu z tego źródła. Prawo to ustala się na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie, z okresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, z doliczeniem dochodu na osobę w rodzinie z nowego źródła z miesiąca kalendarzowego, w którym został uzyskany.

3. O uzyskaniu nowego źródła dochodu, o którym mowa w art. 3 ust. 2, uprawniony powinien niezwłocznie powiadomić organ wypłacający zasiłek.”;

7) w art. 9:

a) w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) jest niepełnosprawny w stopniu znacznym lub umiarkowanym.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zasiłek rodzinny przysługuje na osobę wymienioną w art. 4 ust. 3 bez względu na wiek, gdy jest ona niepełnosprawna w stopniu znacznym lub umiarkowanym, jeżeli niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym powstała w wieku uprawniającym do zasiłku.”;

8) w art. 13:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zasiłek rodzinny przysługuje, z zastrzeżeniem ust. 2, w wysokości:

1) 29,10 złotych miesięcznie na małżonka oraz na pierwsze i drugie dziecko,

2) 36 złotych miesięcznie na trzecie dziecko,

3) 45 złotych na każde kolejne dziecko.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Osobie samotnie wychowującej dziecko zasiłek rodzinny na to dziecko przysługuje w podwójnej wysokości, o ile dziecku przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.”,

c) w ust. 2 i 4 wyrazy „1000 złotych” zastępuje się wyrazami „10 groszy”,

d) w ust. 3 wyrazy „od dnia 1 marca” zastępuje się wyrazami „od dnia 1 czerwca”;

9) w art. 14:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) dziecku w wieku do lat 16 w przypadku stwierdzenia przez publiczny zakład opieki zdrowotnej, że ze względu na stan zdrowia wymaga ono ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym lub rehabilitacyjnym; stwierdzenie to jest równoznaczne z uznaniem dziecka za niepełnosprawne,
- 2) osobie w wieku powyżej 16 lat, jeżeli jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, a niepełnosprawność ta powstała w wieku uprawniającym do zasiłku rodzinnego,
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat,
- 4) osobie, która jest niepełnosprawna w stopniu znacznym.”

b) w ust. 4:

— skreśla się wyrazy „przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia”,

— wyrazy „20 lat” zastępuje się wyrazami „24 lat”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określi w drodze rozporządzenia:

- 1) stany zdrowia, o których mowa w ust. 3 pkt 1,
- 2) szczegółowe zasady, warunki oraz tryb wydawania zaświadczeń będących podstawą uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego.”;

10) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie przebywającej w domu pomocy społecznej, w domu dziecka lub innej placówce opiekuńczo-wychowawczej, z wyjątkiem osób, za których pobyt rodzina ponosi odpłatność.

2. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje za miesiące, w których osoba uprawniona do zasiłku nie przebywała w placówce, o której mowa w ust. 1, co najmniej przez dwa tygodnie.”;

11) w art. 17 skreśla się ust. 3;

12) w art. 18:

a) w pkt 1 na końcu zdania dodaje się wyrazy „o których mowa w art. 14 ust. 3 pkt 1,”

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) orzeczenie o niepełnosprawności wydane na podstawie odrębnych przepisów,”;

13) art. 19 otrzymuje brzmienie:

„Art. 19. 1. Niepełnosprawność, o której mowa w ustawie, ustala się na zasadach i w trybie określonych w przepisach o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) niepełnosprawności w stopniu znacznym — należy przez to rozumieć również całkowitą niezdolność do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, orzeczoną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, lub stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym i do samodzielnej egzystencji, orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach,

2) niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym — należy przez to rozumieć również całkowitą niezdolność do pracy, orzeczoną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, lub stałą albo długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym, orzeczoną na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w celu uzyskania świadczeń określonych w tych przepisach.”;

14) w art. 20:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Uprawnienia do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych ustalają oraz zasiłki te wypłacają:

- 1) pracodawcy zatrudniający co najmniej 5 pracowników — swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia, a po rozwiązaniu stosunku pracy — za miesiące kalendarzowe, w których pracodawca wypłacił zasiłek z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- 2) właściwe jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefowi Urzędu Ochrony Państwa oraz Ministrowi Sprawiedliwości — żołnierzom lub funkcjonariuszom tych służb,
- 3) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego — osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników,
- 4) jednostki, które zawarły umowę agencyjną lub umowę zlecenia — osobom ubezpieczonym z tytułu wykonywania pracy

- na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia,
- 5) rolnicze spółdzielnie produkcyjne — swoim członkom,
 - 6) zespoły adwokackie — adwokatom, członkom zespołów adwokackich,
 - 7) rejonowe urzędy pracy — bezrobotnym oraz osobom pobierającym zasiłki przedemerytalne i świadczenia przedemerytalne,
 - 8) oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych — ubezpieczonym innym niż wymienieni w pkt 1 i 3—7,
 - 9) właściwe organy rentowe — osobom, którym wypłacają świadczenia emerytalno-rentowe,
 - 10) właściwe jednostki organizacyjne gminy — ośrodki pomocy społecznej — w pozostałych przypadkach,
- b) w ust. 2 wyraz „wypłacają” zastępuje się wyrazem „realizują” oraz wyrazy „pkt 6” zastępuje się wyrazami „pkt 10”,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Ustalenie uprawnień do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 3, 8, 9 i 10, następuje w formie decyzji.”;
- 15) art. 21 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 21. Pracodawcy, właściwe jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefowi Urzędu Ochrony Państwa, Ministrowi Sprawiedliwości, jednostki, które zawarły umowę agencyjną lub umowę zlecenia, rolnicze spółdzielnie produkcyjne, zespoły adwokackie, właściwe organy finansowe oraz urzędy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane wydawać zaświadczenia potrzebne do ustalenia uprawnień do zasiłku rodzinnego i pielęgnacyjnego. Zaświadczenia takie są wolne od opłat.”;
- 16) art. 23 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 23. Wypłacone przez pracodawców, jednostki, które zawarły umowę agencyjną lub umowę zlecenia, rolnicze spółdzielnie produkcyjne, zespoły adwokackie i rejonowe urzędy pracy zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne zalicza się na poczet należnych składek na ubezpieczenie społeczne, z wyjątkiem zasiłków, których wypłata uznana została za bezpodstawną na podstawie decyzji oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.”;
- 17) w art. 24 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
- „1. Uprawniony, któremu zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny wypłaca pracodawca, jednostka, która zawarła umowę agencyjną lub umowę zlecenia, rolnicza spółdzielnia produkcyjna, zespół adwokacki lub rejonowy urząd pracy, może wystąpić z wnioskiem do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie uprawnień do tych zasiłków i o wydanie decyzji.
2. Z wnioskiem o ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz pielęgnacyjnego przysługującego uprawnionemu i o wydanie decyzji może wystąpić do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych także pracodawca, jednostka, która zawarła umowę agencyjną lub umowę zlecenia, rolnicza spółdzielnia produkcyjna, zespół adwokacki lub rejonowy urząd pracy.”;
- 18) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:
- „Art. 24a. 1. Kontrola prawidłowości wypłacania zasiłków rodzinnych należy do organu uprawnionego do wydania decyzji w sprawach zasiłków.
2. W razie powzięcia wątpliwości przez organ uprawniony do wydania decyzji może on poddać weryfikacji oświadczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1. W tym celu organ ten może w szczególności wezwać osobę, której przyznano zasiłek, do złożenia dodatkowych wyjaśnień lub do udokumentowania dochodów.”;
- 19) w art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Odwołanie od decyzji jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefowi Urzędu Ochrony Państwa, Ministrowi Sprawiedliwości oraz od decyzji ośrodków pomocy społecznej następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.”;
- 20) w art. 26 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. Kwoty nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych, ustalone prawomocną decyzją wydaną zgodnie z przepisami art. 20 ust. 3 i art. 24, podlegają potrąceniu z wypłacanych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych, a jeżeli prawo do pobierania zasiłków nie istnieje, podlegają:
- 1) potrąceniu przez organ rentowy z wypłacanych emerytur i rent, jeżeli organ ten wypłacał je wraz z emeryturą lub rentą,
 - 2) ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji — w pozostałych przypadkach.”;
- 21) w art. 27 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. W przypadku nabycia prawa do zasiłków po raz pierwszy lub ponownego ustalenia uprawnień zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne wypłaca się nie później niż do 15 dnia miesiąca następującego

po miesiącu, w którym przedstawione zostały dowody niezbędnego do wypłaty zasiłków.”;

22) w art. 28 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zasiłek rodzinny i pielęgnacyjny wypłaca się, poczynając od miesiąca kalendarzowego, w którym powstało prawo do zasiłku, jednak za okres nie dłuższy niż jeden miesiąc wstecz od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.”;

23) w art. 29 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zbiegu prawa do zasiłku rodzinnego z prawem do walutowego dodatku rodzinnego, przysługującego pracownikom polskich placówek dyplomatycznych i urzędów konsularnych, wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.”;

24) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. Uprawnionemu wypłaca się tylko jeden zasiłek pielęgnacyjny.

2. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z prawem do dodatku pielęgnacyjnego do emerytury lub renty wypłaca się dodatek pielęgnacyjny, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Dodatek pielęgnacyjny wypłaca się od miesiąca, od którego przyznano emeryturę lub rentę, bądź od miesiąca następnego po zaprzestaniu wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego.”;

25) po art. 33 dodaje się art. 33a w brzmieniu:

„Art. 33a. Osobom indywidualnie opłacającym składki na ubezpieczenie społeczne zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne mogą być, na ich wniosek, wypłacane przez pomniejszenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne o kwoty przysługujących zasiłków.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 80, poz. 350 i Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 64, poz. 321, z 1994 r. Nr 74, poz. 339 i Nr 108, poz. 516, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 100, poz. 461, Nr 136, poz. 636 i Nr 147, poz. 687 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153) w art. 107 w ust. 1 w pkt 3 po wyrazach „funduszu alimentacyjnego,” dodaje się wyrazy „a także nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych w razie braku możliwości potrącenia z wypłacanych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 1993 r. Nr 13, poz. 60, z 1994 r. Nr 62, poz. 265, z 1996 r. Nr 100, poz. 459 i Nr 147, poz. 687 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a w ust. 1:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) osobie samotnie wychowującej dziecko — oznacza to osobę gospodarującą z dzieckiem pozostającym pod jej opieką i na jej wyłącznym utrzymaniu, nawet jeśli otrzymuje alimenty,”

b) w pkt 2 po wyrazach „świadczeń w naturze” dodaje się wyrazy „, a także różnice między kwotą zasiłku rodzinnego przyznaną na trzecie i dalsze dzieci a kwotą tego zasiłku przyznaną na pierwsze i drugie dziecko”,

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) całkowitej niezdolności do pracy — oznacza to całkowitą niezdolność do pracy w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz stopień znaczny lub umiarkowany niepełnosprawności w rozumieniu przepisów o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,”

d) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) niezdolność do pracy z tytułu wieku — oznacza to ukończone 60 lat przez kobietę i 65 lat przez mężczyznę,”

e) w pkt 7 po wyrazach „domy pomocy społecznej” dodaje się wyrazy „w tym specjalistyczne”,

f) w pkt 9 po wyrazach „dom pomocy społecznej” dodaje się wyrazy „w tym specjalistyczny”,

g) w pkt 9 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) specjalistycznym domu pomocy społecznej — oznacza to ośrodek o zasięgu krajowym dla osób wymagających rehabilitacji zdrowotnej lub społecznej, świadczący usługi okresowo.”;

2) w art. 12:

a) w pkt 5 po wyrazach „wymagających opieki” przecinek zastępuje się średnikiem i dodaje się wyrazy „wojewoda może prowadzić specjalistyczne domy pomocy społecznej,”

b) w pkt 6 po wyrazie „społecznej” dodaje się wyrazy „, w tym specjalistycznych,”

c) w pkt 7 wyrazy „stacjonarnych placówkach pomocy społecznej” zastępuje się wyrazami „jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej”,

d) w pkt 9:

— po wyrazach „na prowadzenie domów pomocy społecznej” dodaje się wyrazy „, w tym specjalistycznych”,

— po wyrazach „prowadzenie rejestru domów pomocy społecznej,” dodaje się wyrazy „w tym specjalistycznych,”;

3) w art. 19:

- a) w ust. 2 po dwukrotnie użytym wyrazie „społecznej” dodaje się dwukrotnie wyrazy „, w tym specjalistycznych,”,
- b) w ust. 3 po trzykrotnie użytym wyrazie „społecznej” dodaje się trzykrotnie w odpowiednim przypadku wyrazy „, w tym specjalistyczny,”;

4) w art. 20:

- a) w ust. 1, 4, 5, 6 i 7 w pkt 1, 2 i 3 po wyrazie „społecznej” dodaje się w odpowiednim przypadku i liczbie wyrazy „, w tym specjalistyczne,”,
- b) w ust. 2, 3 i 7 w pkt 4 oraz w ust. 8 po wyrazie „społecznej” dodaje się w odpowiednim przypadku i liczbie wyrazy „, w tym specjalistyczne”;

5) w art. 27 w ust. 1 wyrazy „dochodu określonego w” zastępuje się wyrazami „kryterium dochodowego na osobę określonego zgodnie z”;

6) w art. 27a w ust. 1 po wyrazie „osobie” dodaje się wyraz „pełnoletniej”;

7) w art. 29:

- a) w ust. 1 po wyrazie „stały” dodaje się wyrazy „, stały wyrównawczy”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Osobie uprawnionej do zasiłku stałego, stałego wyrównawczego lub renty socjalnej może zostać przyznany dodatek, o którym mowa w ust. 1, z powodu długotrwałej choroby na okres tej choroby.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Dodatek, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie przysługuje, jeżeli osoba jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego lub dodatku pielęgnacyjnego.”;

8) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. Osobie uprawnionej do zasiłku stałego i stałego wyrównawczego, a także gwarantowanego zasiłku okresowego lub renty socjalnej przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin; przysługują one również osobom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu.

- 2. Świadczeń zdrowotnych w publicznych zakładach opieki zdrowotnej udziela się na podstawie wpisu w legitymacji ubezpieczeniowej lub na podstawie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie.”;

9) w art. 31 w ust. 4a dodaje się na końcu wyrazy:

„Zasiłek przysługuje, jeżeli osoba uprawniona wystąpiła z wnioskiem o jego wypłatę nie później niż w terminie 30 dni od dnia ustania prawa do zasiłku dla bezrobotnych.”;

10) w art. 31a po wyrazie „przyznany” dodaje się wyraz „bezwrotny”;

11) w art. 31b:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za osobę, o której mowa w art. 27 ust. 1 oraz w art. 31 ust. 4a, legitymującą się co najmniej pięcioletnim okresem składkowym lub nieskładkowym w rozumieniu przepisów o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent, opłaca się składkę na ubezpieczenie społeczne od kwoty najniższego wynagrodzenia, chyba że osoba podlega ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu na podstawie odrębnych przepisów.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Zakład Ubezpieczeń Społecznych obejmuje ubezpieczeniem osobę, za którą ośrodek pomocy społecznej opłaca składkę na ubezpieczenie społeczne.

2b. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, tryb obejmowania ubezpieczeniem, opłacania i rozliczania składek oraz tryb wydawania legitymacji ubezpieczeniowej.”;

12) w art. 35:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Pobyty w specjalistycznym domu pomocy społecznej jest odpłatny. Wysokość opłaty ustala organ kierujący w porozumieniu z osobą ubiegającą się o przyjęcie do tego domu, uwzględniając jej sytuację materialną i zakres usług świadczonych przez dom.”,

b) w ust. 5 po dwukrotnie użytym wyrazie „społecznej,” dodaje się dwukrotnie w odpowiednim przypadku i liczbie wyrazy „, w tym specjalistyczne”;

13) w art. 43:

a) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Właściwy organ może zmienić lub uchylić decyzję administracyjną na niekorzyść strony bez jej zgody w przypadku zmiany przepisów prawa lub jeżeli nastąpiły zmiany w sytuacji dochodowej lub osobistej osób otrzymujących świadczenie, a także, jeżeli wystąpiły przesłanki, o których mowa w ust. 4 i 5 oraz w art. 6 i art. 34 ust. 4a. Zmiana decyzji na korzyść strony nie wymaga jej zgody.”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Świadczenia pieniężne pomocy społecznej wypłaca się w okresach miesięcznych, od miesiąca kalendarzowego, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Wysokość gwarantowanego zasiłku okresowego oraz składki na ubezpieczenie społeczne w miesiącu złożenia wniosku ustala się dzieląc kwotę przysługującego zasiłku i wysokość składki przez 30 dni i mnożąc przez liczbę dni kalendarzowych następujących od dnia złożenia wniosku.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (Dz. U. z 1997 r. Nr 25, poz. 128, Nr 28, poz. 153, Nr 41, poz. 255 i Nr 63, poz. 403) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 2:

a) lit. d) i e) otrzymują brzmienie:

„d) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samodzielnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

e) nie jest właścicielem lub posiadaczem (samodzielnym lub zależnym) gospodarstwa stanowiącego dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2,6 ha, ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako domownik w takim gospodarstwie,”

b) po lit. i) dodaje się lit. j) w brzmieniu:

„j) nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego, stałego wyrównawczego, gwarantowanego zasiłku okresowego lub renty socjalnej.”;

2) w art. 24 w ust. 4 po wyrazach „zalicza się również” dodaje się wyrazy „okresy pobierania, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, gwarantowanego zasiłku okresowego oraz”;

3) w art. 37m dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Okresy pobierania zasiłku przedemerytalnego oraz świadczenia przedemerytalnego są okresami nieskładkowymi w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”;

4) w art. 53 w ust. 1 w pkt 3 po wyrazach „osób duchownych” dodaje się wyrazy „, osób pobierających, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłek stały lub gwarantowany zasiłek okresowy”.

Art. 5. 1. Przepisy ustawy, o której mowa w art. 3, mają zastosowanie do osób, które przed jej wejściem w życie spełniały warunki określone w niniejszej ustawie, chociażby uzyskały w tej sprawie decyzję odmowną, jeżeli wystąpiły z wnioskiem o przyznanie świadczenia lub o opłacenie składki na ubezpieczenie społeczne w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Termin 30 dni, o którym mowa w art. 31 ust. 4a ustawy, o której mowa w art. 3 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dotyczy osób, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku gdy w okresie od 1 stycznia 1997 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy osobom, o których mowa w ust. 1, przyznany został zasiłek okresowy na podstawie art. 31 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 3, kwoty przyznanego zasiłku zalicza się na poczet gwarantowanego zasiłku okresowego i nie dokonuje wyrównania.

Art. 6. 1. Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się po raz pierwszy na okres od dnia 1 września 1997 r. do dnia 31 maja 1998 r.

2. Urzędy pracy wypłacają do 31 grudnia 1997 r. zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne osobom pobierającym gwarantowany zasiłek okresowy, jeżeli osobom tym w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy urząd pracy wypłacał zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny albo nabył prawo do gwarantowanego zasiłku okresowego od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Zasiłki pielęgnacyjne wypłacane emerytom i rencistom z tytułu ukończenia wieku 75 lat życia lub zaliczenia do I grupy inwalidów stają się z mocy prawa od dnia wejścia w życie ustawy dodatkami pielęgnacyjnymi w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub o ubezpieczeniu społecznym bez konieczności wydawania decyzji.

Art. 8. Minister Pracy i Polityki Socjalnej ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r., z wyjątkiem art. 13 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 oraz ust. 1a ustawy, o której mowa w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1998 r., oraz z wyjątkiem art. 3, art. 4, art. 5 i art. 6 ust. 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ustawy.